

تأثیر شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی بر جنگ‌ها: مطالعه موردی واکنش در جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین

مجیدرضا مومنی^۱، سجاد کریمی پرشه^۲

چکیده

حضور بخش‌های خصوصی در منازعات بین‌المللی همواره در طول تاریخ بشری وجود داشته است. پایان جنگ سرد و ظهور شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی اشکال دیگری از عملکرد بخش خصوصی را در جنگ‌ها شکل می‌دهد. شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی به عنوان بازیگران نو ظهور در منازعات نظامی شناخته می‌شوند. پژوهش حاضر تلاشی در جهت پاسخ به این سوال که شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی چه تأثیر بر جنگ‌ها و به طور خاص بر منازعه ۲۰۲۲ اوکراین و روسیه بر جای گذاشته است؟ یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد شرکت‌های خصوصی نظامی با حضور مستقیم و غیر مستقیم در منازعات نظامی، انجام امور آموزشی و اطلاعاتی و درگیری‌های نظامی و از سوی دیگر سلب مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها نسبت به برخی از اقدامات نظامی در منازعات نقش آفرین هستند و واکنش با حضور در جبهه‌های نبرد و بر عهده گیری عملیات‌های نظامی و حضور گسترده در پروژه‌های امنیتی و آموزشی اطلاعاتی روسیه نقش ویژه‌ای در جنگ ۲۰۲۲ اوکراین داشته است. روش پژوهش مقاله حاضر از نوع کیفی و تکنیک نمونه پژوهی با رویکرد پژوهش تبیینی به تحلیل داده‌ها پرداخته است.

واژگان کلیدی: جنگ، شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی، واکنش، روسیه، اوکراین

۱. دانشیار گروه روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی تهران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل دانشگاه علامه طباطبائی تهران (نویسنده مسئول)

sajadkarimi8557@gmail.com

مقدمه

پایان جنگ سرد و تغییر تحولات مختلف آن سبب دگرگونی‌های بسیاری شد، که یکی از مهم‌ترین آن در ابعاد نظامی و امنیتی است. ظهور منازعات متعدد از جمله جنگ عراق و افغانستان باعث توجه گسترده‌ای به یکی از بازیگران درگیر در منازعات نظامی یعنی شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی گردید. شرکت‌های خصوصی نظامی به بازیگرانی گفته می‌شود که در زمینه‌های نظامی - امنیتی فعالیت می‌کنند، ولی ماهیت آن در دست بخش خصوصی گذاشته شده است و معمولاً این شرکت‌ها برای ارائه خدمات تجهیزات به نیروهای مسلح، آموزش نیروهای نظامی و تامین تجهیزات تشکیل می‌شوند و برخی به صورت مستقیم و غیر مستقیم با دولت‌ها همکاری می‌کنند. امروزه شرکت‌ها خصوصی نظامی در درگیری‌های گوناگون مشارکت فعالی دارند و در توسعه نیروها و آموزش سربازان و حمایت‌های لجستیکی فعالیت می‌کنند و با در اختیار داشتن سربازان منحصر به فرد عملیات‌های نظامی خاصی را برعهده می‌گیرند که باعث شده به یکی از بازیگران مهم در درگیری‌ها شناخته می‌شوند. ابعاد دیگر ظهور شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی را باید در راستای خصوصی سازی عملکردهای دولتی همچون امنیت و دفاع دانست. اقدامات گسترده و وسیع شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی نه تنها باعث کسب سود و منفعت فراوان برای دولت حامی آن می‌شود بلکه برای شرکت‌ها و پیمانکاران مربوطه درآمدهای مادی گسترده‌ای در بر خواهد داشت. با این وجود نقش شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در جنگ‌ها و منازعات امنیتی در حال بسط و توسعه است روندی که می‌تواند باعث پیچیده شدن ابعاد نظامی امنیتی شود. فارغ از حضور مستقیم و مشارکت در جبهه‌های نبرد دیگر و مهم نقش آفرینی این شرکت‌ها در امور حقوقی و قضایی است به گونه‌ای که متوجه نبودن مسئولیت بین‌المللی برای کشور درباره اقدامات شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی یکی از مهم‌ترین ابعاد بهره‌گیری از این شرکت‌های تبدیل شده است به نحوی که این شرکت‌ها با حضور فعال و تاثیرگذار در منازعات نظامی نه تنها باعث ارتقا موقعیت دولت‌های حامی کننده خود خواهند شد بلکه مسئولیت‌های حقوقی قضایی را نسبت به اقدامات نظامی را از دولت‌ها سلب می‌نمایند و بر این اساس یکی از

مهم‌ترین نگرانی‌های سازمان حقوق بشری مربوط به اقدامات و عملکردهای این شرکت‌ها در منازعات نظامی می‌باشد (Bodurtha, 2022:1).

با این حال در جریان جنگ اخیر روسیه و اوکراین در سال ۲۰۲۲ شرکت‌ها خصوصی نظامی امنیتی متعددی در جبهه‌های نبرد حضور داشته‌اند و نقش‌های گوناگونی را برعهده گرفته‌اند که در این بین واکنش^۱ یکی از مهم‌ترین شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی می‌باشد که از ابتدای آغاز جنگ حضور داشته و با اقدامات و عملکرد منحصر به فرد به یکی از بازیگران مهم درگیر در منازعه اخیر تبدیل گشته است و براین اساس پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سوال است شرکت خصوصی نظامی چه تاثیری بر جنگ‌ها می‌گذارد و شرکت خصوصی امنیتی نظامی واکنش چه تاثیر بر روند جنگ روسیه و اوکراین در سال ۲۰۲۲ بر جای گذاشته است؟ در پاسخ این فرضیه طرح می‌شود شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی با حضور مستقیم و غیر مستقیم در منازعات نظامی انجام امور آموزشی و اطلاعاتی در درگیری‌های نظامی از یک سو و با سلب مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها نسبت به برخی اقدامات نظامی و نقش آفرینی می‌کنند و واکنش با حضور مستقیم در جبهه‌های نبرد و برعهده‌گیری عملیات‌های نظامی و انجام پروژه‌های امنیتی و اطلاعاتی نقش شایانی در حمایت از روسیه در جریان جنگ اخیر داشته است. براین اساس جنگ متغیر مستقل و شرکت‌های خصوصی نظامی متغیر وابسته حاضر را تشکیل می‌دهد. در این پژوهش از روش کیفی و تاکتیک نمونه پژوهی با رویکرد تبیینی بهره گرفته شده و ساختار مقاله حاضر به گونه‌ای است ابتدا پیشینه ادبیات پژوهشی و سپس چارچوب نظری پژوهشی در این زمینه مورد بررسی خواهد گرفت و در ادامه داده‌های مربوط به فرضیه مقاله مورد جمع‌آوری و در انتها نتیجه‌گیری ارائه خواهد شد.

مروری بر ادبیات پژوهش

مرور و معرفی آثار یادشده در حول موضوع مورد پژوهش می‌تواند راهنمای مناسبی در جهت پژوهش‌های بعدی و همچنین آشکار کننده نقاط ضعف و قوت آثار نگاشته شده در این حوزه

باشد و براین اساس ابتدا برخی از پژوهش‌های انجام شده در باب موضوع پژوهش مربوطه معرفی خواهد شد.

مقاله «توسعه جهانی شرکت‌های خصوصی نظامی: روندها، فرصت‌ها و خطرات»^۲ که در سال ۲۰۲۱ توسط اری سوئید^۳ و دنیل بورلند^۴ نوشته شده است، به روند رشد و توسعه شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی در دو دهه اخیر اشاره دارد و به تهدیدات و خطراتی که این شرکت‌ها می‌توانند در حوزه امنیت داشته باشند و همچنین به فرصت‌ها و امکاناتی که شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی قادر هستند در اختیار دولت‌ها و یا سایر شرکت در حین عملیات‌های نظامی و جنگی قرار دهند اشاره دارد.

مقاله «اقدام نظامی روسیه در سوریه برگرفته از اصلاحات نظامی»^۵ که در سال ۲۰۱۹ توسط مرادیچای و کومار^۶ نوشته شده، به این امر می‌پردازد که اصلاحات عمده نظامی روسیه باعث شده است این کشور از شرکت‌های خصوصی نظامی بهره برداری عمده‌ای به عمل آورد به نحوی که بسیاری از عملیات‌های نظامی خود را به این شرکت‌ها واگذار کرده است و در جنگ سوریه این کشور از این شرکت استفاده عمده‌ای در جهت حمایت از ارتش سوریه به عمل آورده است و در بسیاری از عملیات‌ها این شرکت‌ها حضور فعالی داشته‌اند.

مقاله «استفاده روسیه از نیروهای امنیتی نیمه دولتی: مطالعه موردی واگنر»^۷ که در سال ۲۰۱۹ توسط کیمبرلی مارتین^۸ نوشته شده است به سیاست‌های جدید و کلان روسیه در جهت استفاده از شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی اشاره دارد و توضیح می‌دهد که این شرکت چگونه در جنگ‌ها و عملیات‌های نظامی همچون جنگ سوریه^۹، بحران کریمه^{۱۰} از شرکت‌های خصوصی نظامی بهره گرفته است که در این بین واگنر نقش منحصر به فردی داشته است و در این فرایند با استفاده از کهنه سربازان و حمایت تسلیحاتی گوناگون در این عملیات نقش آفرینی کرده است.

مقاله «ادامه جنگ با ابزار دیگر» که در سال ۲۰۱۸ توسط سرگی سوکهاکین^{۱۱} نوشته شده است به رشد بی سابقه شرکت‌های خصوصی نظامی به خصوص گروه واگنر می‌پردازد و نشان می‌دهد که رشد این شرکت نظامی یک درس کلیدی دارد و آن هم درک تحول و تغییرات

گوناگون در این حوزه می‌باشد و همچنین توضیح می‌دهد که درک و فهم عملکرد گروه واکنش در جنگ‌ها به ما یک فهم و بینش عمیق‌تری از نقش و شیوه‌های جدید و استراتژی‌های روسیه در عملیات‌های نظامی و جنگ به ما میدهد.

مقاله «انکار غیر قابل قبول: شرکت‌های خصوصی نظامی روسیه^{۱۲}» که در سال ۲۰۲۰ توسط پائول استرونسکی^{۱۳} به رشته تحریر در آمده، به جایگاه شرکت‌های خصوصی نظامی روسیه می‌پردازد و اذعان دارد که این شرکت‌ها به روسیه یک جبهه ارزان و کم‌خطر برای اجرای سیاست‌های در اختیار قرار داده است و سیر عملکرد این شرکت‌ها به گونه‌ای است که در تحولات بین‌المللی آینده نقش آفرینی بیشتری خواهند داشت و ابعاد همکاری آنها به مراتب رشد بیشتری در مقایسه با شرایط فعلی خواهد داشت.

مقاله «رمزگشایی از گروه واکنش: تحلیل نقش امنیت نظامی توسط پیمانکاران خصوصی^{۱۴}» که در سال ۲۰۲۰ توسط کندیس رندو^{۱۵} به رشته تحریر در آمده اعتقاد دارد که با توجه تغییرات گوناگونی در حوزه‌های نظامی با آن روبرو هستیم، بخش خصوصی به عنوان یکی از کارگزاران جدید در ابعاد گوناگون ورود کرده است و در این بین شرکت خصوصی نظامی واکنش به عنوان یکی از مهم‌ترین این شرکت‌ها در فدراسیون روسیه نقش مهم و تاثیرگذاری در عملیات‌های گوناگون روسیه به خصوص در جنگ‌های نیابتی بر عهده دارد و نویسنده تاکید دارد این شرکت در ابعاد گوناگون و مختلف نظامی و امنیتی فعالیت ویژه‌ای دارد.

با توجه به ادبیات پژوهش، نوآوری پژوهش حاضر این است که در کنار بررسی جایگاه شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی به نقش این شرکت‌ها در جنگ‌ها به خصوص در جنگ اخیر روسیه و اوکراین می‌پردازد و در این فرایند بر مطالعه موردی شرکت خصوصی امنیتی نظامی واکنش و تاثیرات آن بر منازعه ۲۰۲۲ تمرکز کرده است.

چهارچوب مفهومی: شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی

فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی^{۱۶} و پایان جنگ سرد منجر به دگرگونی‌های بسیاری در عرصه بین‌الملل شد به نحوی که در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی تحولاتی بسیاری رقم خورد. از

مهم ترین ابعاد این تغییرات در حوزه های نظامی امنیتی است به عبارتی مقارن شدن این رویداد با انقلاب های فناورانه و تکنولوژیک باعث شد در حوزه نظامی تحولات چشمگیر بسیاری رخ دهد که یکی از مهم ترین ابعاد ظهور شرکت های خصوصی نظامی امنیتی می باشد. ظهور شرکت های خصوصی امنیتی نظامی را باید در راستای برون سپاری و خصوصی سازی عملکردهای نظامی دولتی همچون دفاع و امنیت دانست (Wood, 2010: 71). شرکت های خصوصی نظامی به شرکت هایی گفته می شود که در زمینه های نظامی و امنیتی فعالیت می کنند و مالکیت آن ها در دست بخش های خصوصی است. این شرکت ها معمولاً برای ارائه خدمات و تجهیزات به نیروهای مسلح و دولت ها تشکیل شده اند و برخی ها به طور مستقیم و غیر مستقیم با دولت و سایر شرکت ها همکاری دارند. شرکت ها خصوصی نظامی امنیتی بازیگرانی هستند که دارای ساختار مشخص و ویژه ای می باشند و در فرایند فعالیت های خود اهداف نظامی و اقتصادی را در دنبال می کنند و از لحاظ بعد و حجم و میزان فعالیت متفاوت هستند. به عبارتی شرکت هایی هستند از لحاظ عملکردی دامنه فعالیت بسیار گسترده و فرا منطقه ای دارند و از سوی به عنوان بازیگران درگیر در منازعات نظامی دامنه فعالیت آن ها محدود به حوزه سرزمینی خاصی نمی باشد (Rodban, 2009: 55). جنگ ها و منازعات گوناگون ایجاد شده بعد از فروپاشی شوروی همچون جنگ یوگسلاوی^{۱۷} و همچنین جنگ های اوایل قرن جدید مانند جنگ عراق^{۱۸} و افغانستان^{۱۹} باعث شد نقش این شرکت ها بسیار چشمگیر شود و شرکت های خصوصی نظامی به عنوان بازیگران جدید و نو و درگیر در منازعات نظامی و امنیتی شناخته شوند.

شرکت های خصوصی نظامی امنیتی براساس توانایی و حیطه عملکرد خود توانایی گوناگونی را دارا هستند و در بخش های مختلفی همچون تولید تجهیزات نظامی، خدمات مشاوره ای، آموزش و تربیت سربازان و حضور مستقیم در عملیات های نظامی نقش آفرینی می کنند. بعد دیگر وظایف و عملکرد این شرکت ها به اقدامات لجستیکی و نگهداری و ساخت پایگاه های نظامی و همچنین حفاظت از اشخاص و افراد مهم و برجسته مربوط است (Swed and Burland, 2021: 3). رایج ترین شکل استفاده از شرکت های خصوصی نظامی امنیتی، حضور در عملیات های نظامی

و ارائه خدمات به ارتش یا نقش آفرینی فعال با ارتش مخصوص خود می‌باشد. از ابعاد گوناگون بهره‌گیری از این شرکت‌ها برای بسیاری از کشورها به دلیل هزینه‌های کم و اندک بسیار مقرون به صرفه است و اکثر سربازان درگیر در عملیات‌های نظامی که به شرکت‌های خصوصی امنیتی وابسته‌اند حقوق بالایی دریافت نمی‌کنند و این موضوع یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های این شرکت‌ها می‌باشد که در سال‌های اخیر به دلیل حضور در جنگ‌ها و عملیات‌های نظامی و بهره‌گیری از سربازان و جنگجویان گوناگون باعث توجه بسیاری شده است. شرکت‌های خصوصی نظامی با توجه به عملکرد و وظایف گوناگونی که بر عهده دارند و براساس تنوع در وظایف کلان خود، این فرصت را به ارتش‌های ملی و نیروهای نظامی دولت‌ها متبوع می‌دهند که بر هدف اصلی خود تمرکز کنند و در هدر رفتن انرژی و توان خود در جهت عملیات‌های جانبی خودداری کنند. (Percy, 2012: 10) فارغ از مباحث مطرح شده در حول شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی، با گسترش دامنه فعالیت این شرکت به ابعاد نظامی و حضور مستقیم در جنگ‌ها و شرکت در درگیری‌های نظامی محدود نمی‌شود. به عبارتی بهره‌گیری از این شرکت‌ها در خصوص امنیت مرزها و کنترل مهاجرین و جلوگیری از ورود غیرقانونی افراد و همچنین حفاظت از مرزها در برابر مهاجرین خارجی از ابعاد مهم و وظایف این شرکت‌ها است و همچنین بعد دیگر عملکرد این شرکت خصوصی امنیت نظامی انعقاد قرارها مالی با شرکت‌ها تجاری در جهت حفاظت و مقابله با تهدیدات خارجی است به عبارتی مراقبت از شبکه‌های تجاری و مالی، فرودگاه‌ها تاسیسات بخشی دیگر و مهم از عملکردهای شرکت‌های خصوصی امنیتی و نظامی است با این حال بارزترین کار ویژه این شرکت‌ها حضور در جنگ‌ها و عملیات‌های نظامی می‌باشد (Swed and Burland, 2021: 12_11).

نقش آفرینی ویژه و مهم شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی در عملیات‌ها و درگیری‌های نظامی به خصوص در جنگ‌های بین دولتی است. به عبارتی از ابتدای قرن حاضر و بر اثر وقوع جنگ‌های مختلف عملکرد این و دامنه اقدامات این شرکت‌ها به طور چشمگیری گسترش پیدا کرده است. حمله ایالات متحده به افغانستان در سال ۲۰۰۱ و در ادامه حمله این کشور به عراق در

سال ۲۰۰۳ نقش ویژه چشمگیر شرکت‌های خصوصی نظامی را در جنگ‌ها آشکار ساخت به نحوی که در این جنگ بسیاری از عملیات‌های نظامی و آموزش‌های عملیاتی پشتیبانی‌های لجستیکی ارتش ایالات متحده را شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی همچون بلک واتر^{۲۰} برعهده داشتند. از سوی دیگر بسیاری از عملیات‌های نظامی و جنگی با حضور مستقیم و داشتن ارتش به خصوص بسیار در روند جنگ بسیار تاثیرگذار بوده است به نحوی که در کنار ارتش ایالات متحده آمریکا جز اصلی‌ترین بازیگران درگیر در جنگ عراق و افغانستان محسوب می‌شد (Singer, 2007) شرکت‌های خصوصی نظامی در فرایند تحولات قرن جدید نقش و اثرگذاری ویژه‌ای بر جنگ‌ها بر جای گذاشته‌اند و در درگیری‌های گوناگون اعم از دولتی و غیردولتی بسیار حضور چشمگیری داشته‌اند به نحوی که از ابتدا ناآرامی‌های سیاسی و وقوع انقلاب‌ها گوناگون در کشورهای عربی و در ادامه جنگ‌های گوناگون مانند جنگ سوریه نقش بسیار مهم و چشمگیری را داشته‌اند. از سوی دیگر در کشورهای‌های حوزه آفریقا که عموماً با بحران‌های سیاسی اجتماعی گوناگون روبرو هستند شرکت‌های چند ملیتی در بسیاری از این مناطق حضور دارند و با دولت‌های محلی در زمینه‌های گوناگون اعم از آموزش‌های نظامی، تامین سلاح و همچنین حفاظت و نگهبانی از مراکز مهم و حساس حضور داشته و دارای مسئولیت و جایگاه مهمی هستند. (Al Khalid and Gebeily, 2023)

از سوی دیگر وقوع جنگ‌های محلی منطقه‌ای باعث می‌شود شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی بتوانند در فرایند جنگ فعال گشته و تاثیرگذاری ویژه‌ای را بر جای بگذارند با این حال یکی از مهم‌ترین رویدادهای سیاسی جهان در سالهای اخیر جنگ روسیه و اوکراین است که از ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ بسیاری از تحولات سیاسی جهان را تحت تاثیر قرار داده است. با این حال موضوع حائز اهمیت برای پژوهش حاضر نقش پررنگ و تاثیرگذار شرکت‌های خصوصی نظامی در این جنگ است که یکی از مهم‌ترین آن‌ها واگنر می‌باشد و براین اساس پژوهش حاضر به دنبال معرفی این شرکت خصوصی نظامی و در ادامه تبیین مهم‌ترین فعالیت‌ها و اقدامات این شرکت در جریان جنگ اخیر است.

تأثیرات شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی بر منازعات نظامی

ظهور شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در جهت استفاده بخش خصوصی در پروژه‌های امنیتی تعریف می‌شود. به نحوی که پروژه خصوصی سازی در ابعاد امنیتی باعث شده که وظایفی که در دوره‌های گذشته به نیروهای رسمی نظامی واگذار شده بود امروزه به این شرکت‌ها واگذار گردد و در نهایت این شرکت‌ها به گونه‌ای توسعه یافته‌اند که امروزه در چشم‌انداز امنیتی دولت‌ها در عرصه بین‌الملل فارغ از دولت‌های قوی و ضعیف جایگاه ویژه‌ای داشته و در پروژه‌های امنیتی جهان جایگاه به خصوص پیدا کرده باشند. شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی اساساً به دنبال اهداف کلیدی و راهبردی هستند امری که باعث می‌شود در عملیات‌های نظامی و یا پروژه‌های امنیتی وظایف راهبردی را عهده دار شوند و به همین دلیل در منازعات نظامی به دلیل نقشی که دارا هستند توانایی بالقوه‌ای را در جهت تأثیرگذاری کلان در منازعات نظامی را دارا می‌باشند. از سوی دیگر به دلیل برخی اقدامات و عملکردهایی که بدون هماهنگی و با رضایت انجام می‌شود باعث ایجاد شدیدترین درگیری‌ها نظامی و همچنین خسارت‌های مالی و جانی گسترده‌ای می‌شوند و این در حالی است که این پیامدها و تأثیرات انسانی و مالی در پی درگیری‌های شدید و سخت ایجاد شده می‌تواند برای شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی بسیار سودآور و منافع مالی گسترده‌ای داشته باشد. (Less and Petersohn, 2021: 2) در ابعاد دیگری شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی با بهره‌گیری از سلاح‌های گوناگون اعم از تجهیزات و لوازم ارتباطی و همچنین تجهیزات پیشرفته بر شکل‌های دیگری در منازعات نظامی تأثیر می‌گذارند. این در حالی است که این شرکت در مناطقی که دولت‌ها ضعیف و ورشکسته^{۲۱} هستند بسیار می‌توانند تأثیرگذار باشند و با توجه به وابسته بودن بقا دولت‌های محلی به این شرکت‌ها هر گونه اقدام و عملکرد این شرکت‌ها بسیار بر حاکمیت ملی و سرزمینی کشورها درگیر در منازعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در مواقعی حاکمیت ملی و سرزمینی را دچار بی‌ثباتی و شکاف می‌نماید. تأثیرگذاری و نقش‌آفرینی ویژه شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در منازعات نظامی که دولت ضعیف حضور دارند موجب می‌شود سایر ابعاد عملکردی این شرکت‌ها همچون ابعاد

اقتصادی و مالی فعال شود. به عبارتی این شرکت‌ها با حضور در مناطق گوناگون و استخراج مواد معدنی و طبیعی و خارج کردن غیر قانونی آن ذخایر نه تنها به شیوه‌های بر شدت و ابعاد گوناگون تأثیرات خود می‌افزایند بلکه باعث تکمیل زنجیره مرتبط شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی، منابع طبیعی و معدنی و جنگ داخلی می‌شوند زنجیره‌ای که نه تنها به کشته شدن غیر نظامیان و افراد نظامی بسیاری می‌شود بلکه آسیب‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت کلانی را برجای خواهد گذاشت و کشورهای درگیر را با آسیب و ویرانی‌های عمده‌ای روبرو خواهد ساخت (Mc Fate, 2019: 45).

شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی به دلیل دارا بودن از ویژگی‌های خاص و متمایز کننده نسبت به ارتش‌های ملی در موقعیت‌های گوناگون قابلیت تأثیرگذاری بیشتری داشته و در نتیجه عملکرد و نتایج قابل ملاحظه‌ای خواهند داشت و از سوی دیگر به دلیل وجود منافع مادی و قراردادهای تجاری در عملیات نظامی موفقیت و پیروزی در جبهه‌های نبرد و درگیری‌های نظامی می‌تواند منافع مادی و مالی گسترده‌ای برای این شرکت‌ها داشته باشد در نتیجه تلاش گسترده برای موفقیت در عملیات نظامی در برابر دشمن نه تنها بر پیچیدگی منازعات می‌افزاید بلکه خسارت‌های مالی و جانی فراوانی را در بر دارد. موفقیت و کسب پیروزی برای شرکت‌های خصوصی نظامی و کسب درآمدهای مالی گسترده به عنوان یک فرصت برای جبران خسارت‌ها ایجاد شده و یا ارتقا توانایی‌ها نظامی و ابزاری و در نتیجه حضور فعال و تأثیرگذار در سایر عملیات‌ها را موجب خواهد شد (Stronski, 2020: 2). رشد و گسترش نقش آفرینی شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی باعث ظهور جنگ‌های نیابتی در منازعات بین‌المللی شده است به عبارتی پیمانکاران نظامی و به دلیل دارا بودن اطلاعات نظامی و امنیتی هدفمند، پشتیبانی‌های لجستیکی و بهره‌گیری از نیروهای متخصص و شبه نظامیان وفادار توانسته‌اند نقش محوری در جنگ‌های نیابتی داشته باشند به نحوی که در بحران سوریه شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی به دلیل حضور پررنگ و تأثیرگذار به یکی از اصلی‌ترین بازیگران درگیر تبدیل شده بودند و نقش کلیدی و مهمی را برای دولت‌های حامی و طرفدار خود داشتند به گونه‌ای که مبارزه با گروه‌های و شبه نظامیان مختلف درگیر در منازعه که به گونه‌ای در مقابل دولت‌های حامی کننده آن‌ها قرار داشتند به یکی از اصلی‌ترین کار

ویژه‌های آنان تبدیل شده بود (Baresh, 2020:21). در حول اثرگذاری شرکت‌های خصوصی نظامی کوتاه سخن اینکه این شرکت‌ها فارغ از درگیری‌های مستقیم نظامی و امنیتی با نقش آفرینی‌هایی همچون ارائه خدمات مشاوره‌ای و نظامی، تامین تجهیزات نظامی و سرویس‌دهی در مناطق و مواقع حساس می‌توانند تاثیرات مهمی بر منازعات نظامی برجای بگذارند از سویی تاثیرگذاری شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در جنگ‌ها و نبردهای نظامی به عوامل گوناگونی همچون تعهدات و قراردادهای منعقد شده بستگی دارد و در مواقعی بسیاری میتواند آثار منفی و مخرب گوناگونی برجای بگذارند. با این وجود با توجه به مطالب مطرح شده در باب تاثیرات شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی در منازعات نظامی، پژوهش حاضر در ادامه به معرفی یکی از مهم‌ترین شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی نظامی درگیر در جنگ روسیه و اوکراین ۲۰۲۲ خواهد پرداخت.

شرکت خصوصی امنیتی نظامی واگنر

یکی از ابعاد مهم و راهبردی سیاست‌های نظامی روسیه در جنگ اخیر بهره‌گیری از شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی در شیوه‌های گوناگون می‌باشد. مسکو در جنگ با کیف در کنار ارتش و نیروهای رسمی و مشخص خود از شرکت‌های خصوصی نظامی امنیتی بهره‌گرفته است. با این وجود از آغاز جنگ سال ۲۰۲۲ این شرکت‌ها به عنوان یکی از پدیده‌ها جدید و نوظهور در قرن اخیر به عنوان یک بخش مهم از استراتژی نظامی و امنیتی روسیه در مواجهه با اوکراین در جهت تحقق اهداف نظامی بهره‌گرفته شده‌اند. روسیه از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی برای پشتیبانی نیروی‌های مسلح و ارائه خدمات امنیتی و نظارتی بهره‌گرفته است. از سوی دیگر مسکو در روند جنگ اخیر مسکو از این شرکت‌ها در جهت ارائه خدمات امنیتی و جاسوسی و همچنین استخدام نیروهای خصوصی نظامی استفاده نمود است موضوعی که باعث شده مسکو جبهه‌های گوناگون در جهت مقابله با کیف بهره‌گیرد که در این بین بخشی از استراتژی تامین نیروی روسیه به وسیله بهره‌گیری شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی می‌باشد که در این شرکت خصوصی نظامی امنیتی واگنر جایگاه به خصوصی دارد (Bauer and muller, 2023:2).

عملکرد علنی و ظاهری واگنر در حوزه‌های امنیتی نظامی و تجاری مربوط می‌شود و به گونه‌ای یک شرکت با عملکردهای متعارف اقتصادی نظامی است اما در واقع این شرکت در فعالیت‌های گسترده خود و نحوه مدیریت به طور چشمگیری به ارتش و نهاد نظامی و امنیتی روسیه وابسته است. به نحوی که این شرکت خصوصی امنیتی نظامی یک بازیگر مهم و راهبردی در جهت جنگ نیابتی^{۲۲} روسیه در منازعات و مناطق گوناگون بین‌المللی شناخته شده است. استفاده روسیه از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی پس از جنگ سرد را می‌توان در راستای خصوصی‌سازی کردن خشونت‌های دولتی دانست به گونه‌ای که این شرکت‌ها در حوزه‌های مهم و راهبردی از جمله شبکه‌های زیرساخت و ابعاد نظامی و امنیتی به طور قابل ملاحظه‌ای فعال بوده است که یکی از مهم‌ترین کار و ویژه‌ها و تاثیرات این شرکت در ابعاد خارجی ارتقا نفوذ روسیه بوده است. با این حال تاسیس واگنر در سال ۲۰۱۳ به عنوان یکی از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در کنار سایر شرکت‌ها باعث، برعهده‌گیری عملیات‌های گوناگون نظامی امنیتی در نقاط گوناگون جهان شده است به عبارتی حضور فعال گسترده در کشورهای آفریقایی و امریکا لاتین و درگیری‌های نظامی و پروژه‌های تجاری بخشی از عملکرد این شرکت محسوب می‌شود (Center for Strategic and International Studies, 2020:2). توسعه و بسط عملکرد شرکت خصوصی نظامی واگنر در نقاط گوناگون جهان باعث نفوذ روسیه به خصوص در قاره آفریقا شده است و راهبرد تنوع‌سازی درآمدی و عملکرد اقتصادی این شرکت توسعه داده و در نتیجه منجر به فعالیت گوناگونی در حوزه‌های طلا، الماس و منابع معدنی گردیده است. به عبارتی حفاظت و نگه‌داری و سرمایه‌گذاری در معادن آفریقایی به یکی از ابعاد کلیدی در آمدی این شرکت تبدیل شده که از آثار مهم و مهم آن افزایش درآمدهای مالی و ارتقا توانایی و عملکرد این شرکت را در پی داشته است. از سوی دیگر بخشی از راهبرد کلان این شرکت خصوصی امنیتی نظامی حمایت و حفاظت از رهبران درگیر در منازعات و شورش‌های داخلی است به گونه‌ای در مناطقی چون مالی^{۲۳}، بورکینافاسو^{۲۴} نقش مهم و حیاتی را ایفا کرده است، به گونه‌ای که در لیبی این شرکت امنیتی نظامی نقش مهمی در حمایت از ارتش ملی خلیفه حفتر به عمل آورده و امری که نه تنها باعث

کسب درآمدهای مالی و سود گسترده می‌شود همچنین نفوذ روسیه و دسترسی نسبی به بازار انرژی لیبی را در پی داشته است. بدین ترتیب نقش آفرینی شرکت‌های خصوصی نظامی نه تنها باعث کسب درآمدهای مالی گسترده‌ای می‌شود بلکه در ابعاد گوناگون باعث افزایش نفوذ کشورها حامی کننده آن‌ها در حوزه‌های گوناگون امنیتی و اقتصادی می‌شود. (The Cipher Brief, 2023: 3)

استفاده از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی و استفاده از پتانسیل‌های و فرصت‌های متنوع این شرکت‌ها از لحاظ اقتصادی و مالی بسیار برای مسکو سودمند بوده است. بدین نحو که فارغ از هزینه‌های جانی و انسانی در بسیاری از ملاحظات اقتصادی بسیار مقرون به صرفه و سودمند می‌باشد و به میزان قابل توجهی هزینه‌های مالی و اقتصادی را برای روسیه تقلیل داده است. در نتیجه جنبه‌های انسانی و امنیتی و ملاحظات مالی و اقتصادی از مهم‌ترین دلایل بهره‌گیری روسیه از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی در منازعات و نقاط گوناگون بین‌المللی می‌باشد. (London Polotica, 2023:2)

با این حال با وقوع منازعه ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین مسکو از پیمانکاران نظامی و شرکت‌های خصوصی امنیتی گوناگونی بهره گرفته است که در این بین واکنش به دلیل نقش آفرینی ویژه در منازعات گذشته روسیه و اوکراین جایگاه ویژه داشته و باعث توجهات بسیاری گردیده است لذا در ادامه پژوهش حاضر مهم‌ترین اقدامات و عملکردهای شرکت خصوصی امنیتی نظامی واکنش در منازعه اخیر روسیه و اوکراین را تبیین خواهیم نمود.

تأثیرات شرکت خصوصی نظامی امنیتی واکنش بر جنگ اوکراین و روسیه ۲۰۲۲

حضور و نقش فعال و گسترده شرکت خصوصی امنیتی نظامی واکنش محدود به جنگ روسیه و اوکراین در سال ۲۰۲۲ نمی‌باشد. به عبارتی این شرکت در بحران کریمه در سال ۲۰۱۴ نقش مهم و تأثیرگذاری داشته است. بر این اساس از آغاز جنگ روسیه و اوکراین در سال ۲۰۲۲ این شرکت در سطوح گوناگون دارای نقش فعالی بوده و به شیوه‌های گوناگون در عملیات‌ها و مناطق مختلف تأثیرگذار بوده است و به همین دلیل این شرکت خصوصی امنیتی نظامی به گونه متفاوت و ویژه‌ای به نسبت سایر بازیگران غیر دولتی مورد توجه قرار گرفته است. یکی از اصلی‌ترین کارویژه‌های واکنش حضور مستقیم در درگیری‌ها و عملیات‌های نظامی در مناطق مختلف در مقابل اوکراین می‌باشد.

بدین نحو که از ابتدای جنگ و از همان روزهای آغازین این شرکت از طریق نیروهای به خصوص خود و بهره گیری از سربازان و نیروهای و مزدوران گوناگون و به استخدام در آوردن سربازان مختلف به شکل ویژه وارد جنگ روسیه و اوکراین شد به گونه ای که از منظر رهبران کرملین^{۲۵} تاثیرگذاری این شرکت خصوصی نظامی به عنوان بازیگر در گیر در منازعات می تواند به گونه ای قابل توجه باعث ارتقاء موقعیت نظامی ارتش روسیه شود. (Andrejsons, 2023) پشتیبانی نظامی از ارتش اوکراین یکی از مهم ترین نقش های این شرکت خصوصی نظامی در جنگ اخیر است. به عبارتی واگنر در مناطق گوناگون به خصوص در شرق اوکراین به شکل قابل توجهی حضور داشته و در شیوه های گوناگون عملیات های ویژه ای را علیه ارتش اوکراین ترتیب داده است. برعهده گیری بخشی از عملیات های نظامی با دارا بودن از تسلیحات ویژه و گوناگون و اتخاذ عملیات ها نمونه هایی از تاثیر این شرکت خصوصی امنیتی نظامی در جنگ اوکراین است. بسیاری از شواهد وجود دارد که واگنر با دارا بودن از یک ارتش ۵۰ هزار نفری فعال در جنگ اوکراین یکی از ستون های اصلی مبارزه با اوکراین یا به عبارتی موثرترین گروه مبارزاتی روسیه علیه اوکراین را تشکیل داده است (Miller and Hall, 2023: 1). از سوی دیگر ساختار نیروی های نظامی این شرکت به گونه ای است که ۱۰ هزار نفر از آنها نیروهای پیمانی هستند و به گونه ای که در ازاء مبارزه و حضور در عملیات های نظامی گوناگون حقوق دریافت می کنند. استفاده از سربازان گوناگون مختلف و مشارکت آنها از طریق پرداخت حقوق و وعده های مالی به گونه ای بوده است که هزینه های مالی برآورد شده نشان دهنده این است که این شرکت خصوصی نظامی امنیتی از ابتدای آغاز جنگ اوکراین و روسیه در سال ۲۰۲۲ مبلغ ۱۰۰ میلیون دلار را صرف جذب نیرو و سربازان پیمانی برای مشارکت در جنگ کرده است و نبردهای و عملیات های مختلفی را در مناطق متعدد علیه اوکراین ترتیب داده است (Camut, 2023: 2). شرکت خصوصی نظامی واگنر از ابتدای آغاز جنگ ۲۰۲۲ روسیه و اوکراین در شکل ها مختلفی با ارتش روسیه هماهنگ شده و مانند بحران سوریه بسیاری از امورات و فعالیت خود را با ارتش همگام ساخته و به عبارتی در حوزه هایی همچون دریافت سلاح و مهمات جنگی و حضور در عملیات و استراتژی های نظامی خود را بر اساس موازین کرملین سازمان

داده است. شرکت خصوصی نظامی واکنش از ابتدای آغاز جنگ اخیر از سلاح‌های و مهمات بسیاری در عملیات متعدد علی‌الکرین بهره برده است که بخشی از این سلاح‌ها از وزارت دفاع و ارتش فدراسیون روسیه تامین می‌شده است اما فارغ از این امر این شرکت در موقعیت‌های و شرایط گوناگون برای در تامین بخشی از سلاح‌های مصرفی و تجهیزات نظامی خود اقدام به خرید این لوازم از برخی از کشورها مبادرت ورزیده است به نحوی که بر اساس قراردادهای متعدد و گوناگون این شرکت اقدام به خرید سلاح از کشورهایی همچون کره شمالی^{۲۶} کرده است و امری که در جهت تامین بخشی از سلاح‌های مصرفی این شرکت در جنگ محسوب می‌شود به عبارتی خرید و بهره برداری از این تجهیزات جنگی نه تنها دامنه و شدت عمل حملات این شرکت را در جنگ ارتقا خواهد داد بلکه کیفیت را با چالش‌ها و مشکلات جدیدی روبرو ساخته است. (Lawler, 2023:2) از سوی یکی دیگر از مهم‌ترین کار و ویژه‌های شرکت خصوصی نظامی واکنش در جنگ اخیر استراتژی «دور سازی کرملین از عملیات» می‌باشد به عبارتی بهره‌گیری کرملین از این شرکت در راستای زمینه سازی نفوذ و ارتقا دامنه اختیارات روسیه در نقاط گوناگون می‌باشد. براین اساس در جنگ اخیر یکی دیگر عملکردهای کلیدی این شرکت این است که در حد امکان کرملین را از عملیات‌های فرسایشی و آسیب‌زا دور نگه دارد بدین ترتیب راهبرد برعهده‌گیری عملیات‌های گوناگون در مناطق حساس یکی از نتایج مهم این استراتژی می‌باشد. بهره‌گیری از سربازان و شرکت‌های خصوصی همچون واکنش برای کرملین نه تنها از لحاظ مالی و اقتصادی به صرفه است بلکه در ابعاد گوناگونی همچون انسانی بسیار مهم و کلیدی می‌باشد به عبارتی مرگ مزدور و سرباز استخدام شده خارجی توسط این شرکت واکنش کمتری را در بین شهروندان روسی به دنبال دارد و این در حالی است که در باخموت و پیروزی روسیه در آن که یکی از مهم‌ترین و موفق‌ترین عملیات‌های واکنش محسوب می‌شد ۲۰ هزار تلفات جانی برای این شرکت خصوصی نظامی برجای گذاشت با این وجود در صورتی که این عملیات را ارتش روسیه یا وزارت دفاع این کشور انجام می‌رساند واکنش‌های مردمی و عمومی گوناگونی می‌توانست در بین فضای عمومی مسکو بر جای بگذارد موضوعی که به حضور و نقش آفرینی واکنش و حضور فعال در جبهه‌های گوناگون کمتر به چشم

می‌آید. (Kerbey, 2023) حضور و تاثیر گذاری این شرکت خصوصی امنیتی نظامی در جنگ روسیه و تاثیرات گسترده آن فقط در ابعاد نظامی و عملیاتی جنگ محدود نمی‌شود و اثر گذاری‌های آن بر بسیاری از ابعاد غیر نظامی‌ها هم مربوط می‌شود به نحوی که پس از شروع جنگ بسیاری از اتهامات حقوق بشری علیه اقدامات و عملکرد این شرکت امنیتی نظامی در جنگ روسیه و اوکراین مطرح شد، به عبارتی تحریم‌های بسیار گسترده‌ای علیه این شرکت و افراد و سازمان‌های گوناگونی به دلیل مشارکت در اقدامات و عملیات‌های واگنر و کسانی که به شیوه‌های مختلف به آن مرتبط بودند اعمال گردید و از سوی دیگر بهره‌گیری واگنر از مزدوران^{۲۷} و زندانیان در جبهه‌ها و عملیات‌های گوناگون در جهت مبارزه با اوکراین باعث واکنش‌های و ادعاهای بسیاری علیه این شرکت خصوصی نظامی امنیتی شده است و به گونه‌ای که این شرکت فقط در مسائل امنیتی نظامی درگیر نبوده و مباحث حقوق بشری از جمله امورات هستند که این شرکت در جنگ اخیر با آن روبرو بوده است. واگنر با نقش گسترده خود در جنگ اخیر باعث شده روسیه نسبت به اقدامات حقوق بشری و نظامی این شرکت هیچ گونه مسئولیتی را بر عهده نداشته باشد و این موضوع یا به عبارتی دور سازی و سلب مسئولیت بین‌المللی از روسیه یکی از اصلی‌ترین کار و ویژه‌های شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی می‌باشد که با توجه به عملکرد این شرکت در جنگ اخیر به خوبی اجرا گردیده است. (Minasi, 2023) به طور کلی روند دگرگونی‌های نظامی و امنیتی در دوره پسا جنگ سرد به گونه‌ای بوده است که استفاده و بهره برداری از شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی به شکل قابل توجه‌ای ارتقا یافته است. به عبارتی در استراتژی‌های نظامی و امنیتی قدرت‌های بزرگ همچون ایالات متحده آمریکا و روسیه بهره‌گیری از این شرکت‌ها در منازعات و پروژه‌های امنیتی امری مهم و کلیدی تلقی می‌شود. از سوی دیگر استفاده و بهره‌گیری از شرکت‌های خصوص امنیتی نظامی فارغ از ابعاد مهم و تاثیرات گسترده آن در مواقعی می‌تواند اثرات منفی و مختلفی بر جای بگذارد و به گونه‌ای که در مواقعی، در صورت عدم وجود هماهنگی‌ها در عملیات نظامی یا از بین رفتن کانال‌های ارتباطی و ظهور درگیری‌های درون گروهی می‌تواند باعث ایجاد آسیب‌ها و تبعات گوناگونی شود.

نتیجه گیری

پایان جنگ سرد باعث دگرگونی‌های بسیاری در حوزه‌هایی همچون نظامی امنیتی شد. ظهور و گسترش شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی را می‌توان یکی از مهم‌ترین ابعاد این دگرگونی‌ها دانست. شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی بازیگرانی هستند که در حوزه نظامی به عنوان بخش خصوصی فعالیت می‌کنند و گسترش فعالیت آنان در ابعاد بین‌المللی باعث شده دامنه فعالیت آنان به حوزه‌های تجاری و اقتصادی و تجاری هم گسترش یابد و ظهور آنان را باید در راستای خصوصی سازی پروژه‌های امنیتی دانست امری که باعث شده این شرکت‌ها به عنوان یکی از بازیگران مهم و کلیدی در درگیری‌ها و منازعات نظامی تبدیل شوند. شرکت‌ها خصوصی امنیتی نظامی با برعهده‌گیری وظایف مهم و کلیدی در منازعات نظامی و امنیتی توانسته‌اند تاثیر گسترده بر منازعات نظامی داشته باشند به گونه‌ای که در بسیاری از درگیری‌ها همچون جنگ عراق، جنگ افغانستان و در ادامه بحران سوریه و جنگ روسیه و اوکراین بسیار نقش آفرین باشند.‌های خصوصی نظامی با برعهده‌گیری عملیات نظامی و اطلاعاتی وارد منازعات نظامی و امنیتی شده و می‌توانند در اشکال گوناگونی بر شدت منازعه را افزایش دهند به عبارتی دارا بودن از امکانات نظامی گسترده و بهره‌گیری از سربازان مخصوص این ایم امکان را به این شرکت‌ها داده که بتوانند در درگیری‌های نظامی مشارکت داشته باشند. از سوی یکی دیگر از مهم‌ترین کارکردهای شرکت‌های خصوصی امنیتی نظامی سلب مسئولیت‌های بین‌المللی و فضایی برای کشورهای در منازعات نظامی است به عبارتی این کشورها به عهده‌گیری عملیات‌های نظامی سنگین در جبهه‌های گوناگون باعث دور سازی دولت‌های حامی خود از اتهامات بین‌المللی و قضایی می‌شوند. از سوی دیگر یکی دیگر آغاز جنگ روسیه و اوکراین در سال ۲۰۲۲ باعث شد شرکت‌های خصوصی نظامی گوناگونی وارد جنگ اخیر شوند که یکی از مهم‌ترین این شرکت واگنر می‌باشد که با حمایت و پشتیبانی ارتش روسیه در دهه‌های اخیر در عملیات‌های نظامی گوناگونی حضور داشته است. رشد و گسترش ابعاد فعالیت این شرکت در سالهای اخیر به گونه‌ای بوده است که در درگیری‌های و منازعات داخلی و بین‌المللی در نقاط گوناگون مختلف جهان

حضور داشته باشد. با این حال شرکت خصوصی نظامی واگنر در جریان جنگ اخیر با پشتیبانی از ارتش اوکراین و برعهده گیری عملیات های اطلاعاتی و نظامی و حضور مستقیم در جبهه های نبرد علیه اوکراین توانسته تاثیر بسزایی بر روند جنگ بر جای بگذارد به گونه ای که این راهبرد به روسیه کمک کرده که نه تنها از لحاظ مالی و اقتصادی بلکه از بعد انسانی و نیروهای نظامی در شرایط مناسبی قرار گیرد و نسبت به اتهامات بین المللی حقوق بشری به شکل گسترده ای درگیر نباشد. با این وجود ظهور و گسترش شرکت های خصوصی امنیتی نظامی در عرصه های گوناگون نه تنها باعث فراگیر شدن منازعات بین المللی شده بلکه این حوزه را دچار پیچیدگی هایی در ابعاد مختلف کرده است و روندی که می تواند دارای تاثیرات بالقوه ای در حوزه های امنیت انسانی و دولتی بر جای بگذارد.

پانویس

1. Wagner
2. The Global Expansion of PMCS: Trends, Opportunities, and Risks
3. Ori Swed
4. Daniel Burland
5. Russia's Military Action in Syria Driven by Military Reforms
6. Mordechay and Kumar
7. Russia's use of semi- state security forces: The case of the Wagner group
8. Kimberly Marten
9. Syrian War
10. Crimean Crisis
11. Sergey Sukhakin
12. Implausible Deniability: Russia's Private Military Companies
13. Paul Stronski
14. Decoding the Wagner group: Analyzing the Role of Private Military Security Contractors in Russia Proxy Warfare
15. Candice Rando
16. Soviet Union
17. Yugoslav Wars
18. Iraq war
19. Afghanistan war
20. Black Water
21. Failed state
22. Proxy War
23. Mali
24. Burkina Faso
25. Kremlin
26. North Korea
27. Mercenaries

- Al Khalid, G. M. (2023). *Syrian brought Wagner fighters to hell as mutiny unfolded in Russia*. Reuters. Retrieved from <https://www.reuters.com/world/syria-brought-wagner-group-fighters-heel-mutiny-unfolded-russia-2023-07-07/>
- Alison, W. (2010). The paradox of power: Private military companies and decline of state. *Regent University*.
- Andrejsons, K. (2023). *Russian's convict soldiers have their own brutal rules*. Foreign Policy. Retrieved from <https://foreignpolicy.com/2023/05/16/russia-prisons-wagner-group-ukraine-crime-culture/>
- Baresh, M. (2022). Private Military Companies in Syria. *European University Institution (EUL)*.
- Bauer Ryan, M. E. (2023). *Russia private military companies thriving due to war with Ukraine*. Moscow times. Retrieved from <https://www.themoscowtimes.com/2023/06/14/russian-private-military-companies-thriving-due-to-war-with-ukraine-a81490>
- Brief, T. C. (2023). 2023. *The Chapter Brief*.
- Cristopher, H. B. (2023). *"Military Briefing: Will the Wagner Insurrection Affect the Ukraine War"*. Financial Times.
- Cristopher, H. B. (2023). *"Military Briefing: Will the Wagner Insurrection Affect the Ukraine War"*. Financial Times. Retrieved from <https://www.ft.com/content/3526c430-9317-4a8a-81de-f3179c75c180>
- Daniel, S. o. (2021). The global expansion PMSC: Trends, Opportunities and Risks. *University of saint mary*.
- Dawe, L. (2023). *How the Wagner rebellion inside Russia affects the war in Ukraine*. Axios World. Retrieved from <https://www.axios.com/2023/06/26/wagner-rebellion-affect-war-ukraine#:~:text=On%20the%20one%20hand%3A%20The,help%20repel%20it%2C%20analysts%20say.>
- Jen, K. (2023). What the Wagner Rebellion might mean for Russia war in Ukraine. *Carnegie (Endowment for International Peace)*.

- Matteo, M. (2023). *Right experts deeply disturbed by Russian Wagner group recruitment of prisoners*. UN news (Global perspective human stories).
- Milena, R. (2009). ON DEMAND ARMIES: PRIVATE MILITARY COMPANY INVOLVEMENT IN INTERNAL CONFLICTS. *Georgetown University*.
- Mull, B. (2022). An Obligation to Regulate: How Private Military Companies Embolden Conflict with Impunity from the Middle East to Central Africa”. *Columbia Journal of Transaction*.
- Nicolas, C. (2023). *Putin admits kremlin gave Wagner 1 nearly 1 billion in the past year*. Politico. Retrieved from <https://www.politico.eu/article/vladimir-putin-yevgeny-prigozhin-russia-kremlin-gave-wagner-group-nearly-1-billion-in-the-past-year/>
- Paul, S. (2020). “Implausible Deniability: Russia Private Military Companies”. *Carnegie (Endowment for International Peace)*.
- peter, S. (2007). The dark truth about Black Water,. *Brookings*.
- Pjotre, S. (2023). Russia _ Ukraine war live: Putin says Wagner was “doomed to fail _ as it happened. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/live/2023/jun/26/russia-ukraine-war-live-kyiv-claims-advances-near-bakhmut-rouble-falls-to-15-month-low-after-wagner-rebellion?page=with:block-6499b0d88f082bf8c46de034>
- Politica, L. (2023). *Private military contractors on the Ukraine _ Russia war: A mapping of their involvement*. London Politica. Retrieved from <https://londonpolitica.com/intelligence-department-articles/politicalriskexplained-2>
- Sarah, P. (2012). Regulating the private security industry: A story of regulating the last war. *International Review of the Red Cross*.
- Sean, M. F. (2019). “*Mercenaries and War: Understanding Private Armies Today*. National Defense University Press.
- Studies, T. C. (2020). Band of Brothers: Wagner Group and Russia State. *he Center of Strategic and International Studie*.
- Ulrich, L. N. (2021). *Intensification or non-Intensification? Private Military and Security Companies and Intensify Conflict, Studies or Conflict Terrorism*. London Polotica.

The Impact of Private Military Security Companies on Wars: A Case Study of Wagner in the 2022 Russia-Ukraine War

Majid Reza Momeni
Sajjad Karimi Parsheh¹

Abstract

The presence of private sectors in international conflicts has always existed throughout human history. The end of the Cold War and the emergence of private military security companies shape other forms of private sector performance in wars. Private military security companies are known as emerging players in military conflicts. The current research is an attempt to answer the question of what impact private military security companies have on wars and specifically on the 2022 conflict between Ukraine and Russia? The findings of the research show that private military companies play a role in conflicts with their direct and indirect presence in military conflicts, conducting training and intelligence affairs and military conflicts, and on the other hand, denying international responsibility of governments to some military actions. And Wagner has played a special role in the 2022 war in Ukraine by being on the battle fronts and taking over military operations and extensive participation in Russian security and intelligence training projects. The research method of this article is qualitative type and sample research technique with an explanatory research approach to data analysis.

Keywords: Private Military Security Companies, War, Wagner, Russia, Ukraine

---

1. Corresponding Author (sajadkarimi8557@gmail.com)